

РОЗДІЛ 3 АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ПОЛІТОЛОГІЇ

УДК [342.5/.8:329-048.67:316.658](529)"20"
DOI <https://doi.org/10.32782/2663-6170/2025.40.25>

ПОПУЛІСТСЬКІ ГАСЛА У КОНТЕКСТІ ВИБОРЧИХ ПРОЦЕСІВ У ТАЙВАНІ

POPULIST SLOGANS IN THE CONTEXT OF ELECTORAL PROCESSES IN TAIWAN

Кіянка І.Б.,

*доктор політичних наук, професор,
професор кафедри міжнародних відносин і дипломатичної служби,
Львівського національного університету імені Івана Франка,
ORCID ID: 0000-0002-3100-7796*

Досліджено політичні гасла під час президентських та парламентських виборів у Тайвані. Вказано, що характерною рисою виборчих процесів є використання популістських гасел. Їх застосування розглянуто на прикладі Тайванської народної партії, Націоналістичної партії (Гоміндан) та Демократичної прогресивної партії. Зазначено, що політичні гасла слугують важливим інструментом для мобілізації виборців.

Також проаналізовано гасла партійних кандидатів. Звернено увагу на використання кандидатом у президенти Ке Веньже від Тайванської народної партії гасла «Keep Promise», співзвучного з його прізвищем «Ко Р».

Розглянуто гасло «Відвоюємо Тайвань», яке партія Гоміндан використовувала на місцевих виборах у 2005 році з перспективою на майбутні президентські вибори 2008 року. Проаналізовано політичні гасла Хань Гоюя під час виборів на посаду мера міста Гаосюн у 2018 році та на посаду президента у 2020 році. Зауважено, що Хань Гоюй став першим мером, якого відкликали з посади виборці. Звернено увагу на те, що основною темою президентської кампанії Гоміндану у 2024 році був вибір «між війною та миром». Зазначено, що одним з кандидатів на президентських виборах 2024 року був колишній член Гоміндану Го Таймін, який використовував гасло, співзвучне з його ім'ям та прізвищем – «Good Timing».

У дослідженні також розглянуто гасло «Сьогодні Гонконг, завтра Тайвань», яке Демократична прогресивна партія використовувала під час акцій протесту в Гонконгу у 2019-2020 роках. Вказано на відмінності у політичній ситуації Тайваню та Гонконгу. Зауважено, що в Японії гасло використовується у зміненій формі – «Сьогодні Гонконг, завтра Тайвань, післязавтра Окінава і Японія». Звернено увагу на гасло «Команда Тайваню», яке застосовувала ДПП на президентських виборах 2024 року. Зауважено, що воно стало популярним під час Світової бейсбольної класики 2023 року, участь у проведенні якої брав Тайвань, але під назвою «Китайський Тайбей».

Також зауважено про коригування гасла «Спротив Китаю задля захисту Тайваню», популярного за часів Цай Інвєнь, на «Збереження миру задля захисту Тайваню» за її наступника Лая Цінде.

Ключові слова: Тайвань; Китайська Народна Республіка; популізм; популістські гасла; вибори.

The article examines political slogans during the presidential and parliamentary elections in Taiwan. It is indicated that a peculiarity of the electoral processes is the use of populist slogans. Their application is considered on the example of the Taiwan People's Party, the Nationalist Party (Kuomintang) and the Democratic Progressive Party. It is noted that political slogans serve as an important tool for mobilizing voters.

The slogans of party candidates are also analyzed. Attention is drawn to the use of the slogan "Keep Promise" consonant with the nickname "Ko P" of the presidential candidate and Taiwan People's Party member Ko Wen-je.

The slogan "Winning back Taiwan" is considered. The Kuomintang used it during the 2005 local elections with a view to the 2008 upcoming presidential elections. The political slogans of Han Kuo-yu during the 2018 Kaohsiung mayoral election and the 2020 presidential election were analyzed. It was noted that Han Kuo-yu became the first mayor to be recalled from office by voters. Attention is drawn to the main theme of the Kuomintang 2024 presidential campaign – the choice "between war and peace". It was noted that one of the candidates in the 2024 presidential election was former Kuomintang member Guo Taiming, who used a slogan consonant with his first and last name – "Good Timing". The study also examined the slogan "Today Hong Kong, Tomorrow Taiwan" used by the Democratic Progressive Party during the 2019-2020 protests in Hong Kong. The differences in the political situation of Taiwan and Hong Kong are indicated. It is noted that in Japan the slogan is used in a modified form – "Today Hong Kong, tomorrow Taiwan, the day after tomorrow Okinawa and Japan". Attention is drawn to the slogan "Team Taiwan" used by the DPP in the 2024 presidential election. It is noted that the slogan became popular during the 2023 World Baseball Classic, in which Taiwan participated, but under the name "Chinese Taipei". It is also noted that the slogan "Resist China to protect Taiwan", popular during the time of Tsai Ing-wen, was adjusted to "Maintain peace to protect Taiwan" under her successor Lai Ching-te.

Key words: Taiwan; People's Republic of China; populism; populist slogans; elections.

Постановка проблеми. Популістські гасла відіграють важливу роль у виборчих процесах у Тайвані. Вони формують політичну свідомість та впливають на поведінку виборців. Гасла, що часто мають емоційну забарвленість та обіцянки змін, слугують потужними інструментами впливу на громадську думку. Кандидати використовують популістську риторику для налагодження зв'язків з виборцями, часто висловлюючи занепокоєння щодо економічної нерівності та загрози війни з Китайською Народною Республікою. Остання тема є головною під час виборчої кампанії у Тайвані. КНР вважає Тайвань частиною своєї території і посилює на нього військовий тиск, економічний примус і дипломатичну ізоляцію. Таким чином, проблема китайсько-тайванських відносин залишається невід'ємною частиною формування виборчих стратегій, а популістські гасла слугують не просто інструментом, а також відображенням суспільних запитів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. В українській науковій думці дослідженням популізму займалися І. Куян, О. Майданик, О. Костенко, Т. Подорожна та інші. Питання популізму у Тайвані розглядали у своїх працях закордонні науковці С.-Ю. Хсу (S.-Y. Hsu), В.-Т. Єн (W.-T. Yen), Ф. Крумбейн (F. Krumbein), А. Х.-Е. Вонг (A. H.-E. Wang) та інші.

Мета статті. Дослідити популістські гасла у контексті виборчих процесів у Тайвані.

Методологія дослідження. У статті використано методи порівняння, аналізу та синтезу, узагальнення, а також історичний метод. Метод порівняння застосовано для порівняння політичних гасел Тайванської народної партії, Гоміндану та Демократичної прогресивної партії. Аналіз та синтез сприяли розгорнутому вивченню предмета дослідження та систематизації результатів. Метод узагальнення застосовано для переходу від особливого до загального. Історичний метод використано для дослідження подій минулого. Зазначені методи забезпечили можливість комплексного дослідження популістських гасел у виборчих процесах у Тайвані.

Виклад основного матеріалу дослідження. У науковій літературі відсутнє чітке визначення популізму. Одні науковці досліджують його як різновид руху, партії, режиму або політичної стратегії, у той час як інші – як ідеологію, на якій ґрунтується політична риторика [4, с. 479]. У статті популістські гасла розглядаються як елемент політичної стратегії партій Тайваню.

Для виборів у Тайвані, як і для будь-яких інших, характерним є використання популістських гасел, у яких акцент зосереджено на національній ідентичності, економічних проблемах та відносинах з сусідами, у випадку Тайваню – відносинах з КНР. Демократичний устрій у Тайвані сприяє напруженій виборчій боротьбі, а політичні гасла слугують

потужним інструментом для мобілізації виборців. Популізм у Тайвані варто проаналізувати на прикладі трьох партій – Тайванської народної партії (ТНП), Націоналістичної партії (Гоміндан) та Демократичної прогресивної партії (ДПП).

Тайванська народна партія є новою партією, створеною у 2019 році. На виборах 2024 року партія використовувала фразу «Голосуй за білих, голосуй правильно» (Vote White, Vote Right), що співзвучна з аналогічними гаслами, які експлуатували американські неонацистські організації у США для просування ідеї переваги білої раси. Хоча ТНП обрала таке гасло через те, що білий – колір її партійної символіки, фраза все ж отримала негативне забарвлення у Тайвані. ТПП змушена була відмовитися від її використання, що свідчить про значний вплив американської культури [3].

Кандидат у президенти та за сумісництвом голова ТПП Ке Венчже на виборах 2024 року використовував гасло «Keep Promise» [6] (з англ. – дотримуйся обіцянки), що співзвучне з його прізвиськом «Ко Р» («професор Ко» або «професор Ке» – залежно від написання імені). Гасло є популістським з огляду на заклики до довіри та доброчесності. Фраза створює уявлення про Ке Венчже як надійного політика, який дотримується обіцянок, на відміну від традиційних політиків, які часто їх порушують. Такий дуалізм «простих людей» проти «корумпованої еліти» [10, с. 47] цілком узгоджується із загальною популістською тактикою позиціонування себе як людини не з системи, яка відрізняється від усіх інших. Гасло несе просте та зрозуміле повідомлення для виборців, що розчаровані політиками і очікують на зміни.

Націоналістична партія (Гоміндан) була заснована у 1912 році і є найстарішою партією у політичному житті Тайваню. Хоча у роки громадянської війни у Китаї (1927-1949) Гоміндан та Комуністична партія Китаю були ворогами (не беручи до уваги ситуативні союзи у вигляді Першого та Другого об'єднаних фронтів), на сучасному етапі їхні відносини перебувають на значно кращому рівні.

У 2005 році на місцевих виборах партія Гоміндан використовувала гасло «Відвойовуємо Тайвань» (Winning back Taiwan). Це викликало запитання щодо того від чийого імені партія хоче «відвоювати» Тайвань – від свого чи від КНР [9]. Таке гасло було спрямоване на майбутні президентські вибори 2008 року, перемогу на яких здобув кандидат від Гоміндану Ма Їнцзю – лояльний до КНР політик. Він перебував при владі два терміни поспіль (2008-2016) і значно поглибив відносини з КНР. Таке зближення призвело до студентських протестів у 2014 році у Тайвані під назвою «Рух соняшників».

На виборах 2008 року партія Гоміндан застосовувала гасло «Тайвань вперед, Тайвань до перемоги». «Тайвань вперед» асоціюється з прогресом і кращим майбутнім, у той час як «Тайвань до

перемоги» означає перемогу, про яку в кожного своє уявлення. Однак з гасла не зрозуміло, яким чином буде досягнуто прогресу чи перемоги. Мета таких гасел – емоційний вплив на виборця. Гасло «Тайвань вперед, Тайвань до перемоги» є оптимістичним, легко вимовляється, закликає до єдності і успіху та дає надію, що робить його сильним інструментом для мобілізації суспільства.

У 2018 році Хань Гоюй від Гоміндану був обраний мером міста Гаосюн. Виборчі перегони мали дві особливих риси. По-перше, Хань Гоюй останні 17 років не брав участі у політичному житті Тайваню. По-друге, його перемога перервала 30-річне перебування при владі Демократичної прогресивної партії. Політичним гаслом Хань Гоюя було «Making Kaohsiung Great Again» (з англ. – робимо Гаосюн великим знову). Фраза майже ідентична до американської «Make America Great Again» (з англ. – зробімо Америку великою знову), яку використовував Дональд Трамп під час виборчої кампанії у 2016 році. У 2020 році Хань Гоюй став першим мером, якого виборці відкликали з посади через неналежне виконання обов'язків. За відставку проголосувало більше виборців, ніж за його обрання [5].

На президентських виборах 2020 року Хань Гоюй використовував гасло «Безпечний Тайвань, багаті люди» (Taiwan safe, people rich). «Безпечний Тайвань» апелює до національної безпеки та стабільності, які викликають серйозне занепокоєння в Тайвані через напруженість у відносинах з КНР. Словосполучення «багаті люди» стосується економічного добробуту, що є основною темою будь-яких виборів. З гасла не зрозуміло, яким чином Тайвань стане безпечним, а люди – багатими. Це дозволяє виборцям інтерпретувати зміст по-своєму. Гасло наштотує тайванців на думку, що лише зробивши вибір на користь Хань Гоюя можна забезпечити безпеку та добробут.

У своїх політичних гаслах Хань Гоюй використовував популістський підхід щодо «простих людей», наголошуючи на потребі захисту інтересів фермерів та власників малого бізнесу. Він також розповідав про свій скромний спосіб життя, для якого достатньо миски тушкованої свинини та пляшки мінеральної води на день [7]. У 2024 році Хань Гоюй пройшов до парламенту від партії Гоміндан, від якої його і було обрано спікером.

На президентських виборах 2024 року головною темою у кампанії Гоміндану була потреба вибору «між війною та миром» [14]. Під війною малася на увазі Демократична прогресивна партія, під миром – Гоміндан. Партія наголошувала на тому, що голосування за її кандидата Хоу Юї стане запорукою миру та запобігатиме напруженості з КНР. Водночас лунали звинувачення у бік опонента від Демократичної прогресивної партії Лая Цінде, політика якого може призвести до війни з КНР. Аналогічні заяви робив очільник Асоціації відносин через Тайванську протоку (КНР) Чжан

Чжіцзюнь у новорічному зверненні напередодні виборів у Тайвані. Він наголошував на потребі зробити правильний вибір між «миром і війною» та «процвітанням і занепадом» [15]. Таки чином, Гоміндан будував свою кампанію на тому, що це єдина партія, яка може одночасно мати добрі відносини зі США та КНР.

Одним з кандидатів у президенти на виборах 2024 року був також колишній член Гоміндану, тайванський мільярдер та очільник ради директорів тайванської компанії «Foxconn» у минулому Го Таймін. Він використовував гасло «Гарний Час», яке англійською мовою «Good Timing» співзвучне з його ім'ям та прізвищем. Він зазначав, що його досвід роботи з КНР стане корисним для захисту безпеки Тайваню. Го Таймін також наголошував, що хоче не допустити того, аби Тайвань «став другом Україною» [13]. Він згодом зняв свою кандидатуру з виборчих перегонів.

Демократична прогресивна партія була заснована у 1986 році – незадовго до офіційного припинення дії воєнного стану в Тайвані у 1987 році, який забороняв створення нових партій. Хоча партія має доволі ліберальні погляди, вона також іноді вдається до застосування популістських гасел.

Наприклад, під час протестів у Гонконгу проти закону про екстрадицію у 2019-2020 роках Демократична прогресивна партія використовувала гасло «Сьогодні Гонконг, завтра Тайвань» [8]. Таке спрощення протиставляло демократію у Тайвані зменшенню політичних свобод у Гонконгу. Проте Тайвань, на відміну від Гонконгу, перебуває у зовсім іншій політичній ситуації. Він має власний уряд, армію та демократичні інституції. Тайвань глибоко залучений до світової торгівлі. США та їхні союзники відіграють важливу роль у безпеці Тайваню, що робить захоплення його силою набагато важчим. Таким чином, гасло «Сьогодні Гонконг, завтра Тайвань» використовує страх, спрощує складну проблему відносин між Тайванем і КНР та не відображає геополітичної реальності, у якій опинився Тайвань. Гасло викликає побоювання щодо можливої втрати суверенітету та демократії, що робить його потужним інструментом для згуртування громадських настроїв. Аналогічне гасло у видозміненому вигляді – «Сьогодні Гонконг, завтра Тайвань, післязавтра Окінава і Японія» [2] використовують політики в Японії для позначення загрози експансії КНР.

Важливим прикладом зміни наративів Демократичної прогресивної партії став перехід від гасла «Спротив Китаю задля захисту Тайваню» (Resist China to protect Taiwan) часів Цай Інвень (2016-2024) до гасла «Збереження миру задля захисту Тайваню» (Maintain piece to protect Taiwan) за її наступника Лая Цінде. Такі зміни покликані зменшити конфронтацію у відносинах з КНР.

На президентських виборах 2024 року Лай Цінде, переможець від Демократичної прогресивної партії,

сивної партії, відомий своєю пристрастю до бейсболу, використовував гасло «Команда Тайваню» (Team Taiwan). Він зазначав, що «аби розбудувати нашу націю, нам також потрібна хороша команда» [1]. Гасло стало популярним під час Світової бейсбольної класики 2023 року, один з попередніх раундів якої проходив у Тайвані. Офіційно тайванська команда була зареєстрована як «Команда Китайського Тайбею», проте серед вболівальників популярною була фраза «команда Тайваню» [12]. Гасло набуло політичного забарвлення на тлі обмежень на участь Тайваню у міжнародних організаціях, зокрема спортивних, під власною назвою. Зазвичай Тайвань якщо і представлений у міжнародних інституціях, то під назвою «Китайський Тайбей». Для Демократичної прогресивної партії гасло «команда Тайваню» є протиставленням «Китайському Тайбею» і символізує ідентичність тайванського народу, окрему від КНР, що є політично чутливим питанням для офіційного Пекіна.

Загалом гасло «Команда Тайваню» також можна вважати популістським, оскільки воно зачіпає емоції виборців, закликає до об'єднання у команду, маючи на увазі, що таким чином можна

перемогти іншу команду – прибічників альтернативного вектору розвитку Тайваню.

Висновок. Отже, на прикладі виборчих кампаній Тайванської народної партії, Гоміндану та Демократичної прогресивної партії можна побачити, що популістські гасла є зазвичай загальними та не мають жодної конкретики, але акцентують увагу на простому вирішенні проблеми, що дозволяє різним групам людей інтерпретувати їх у той спосіб, який резонує з особистим уявленням та сприйняттям світу. Таким чином, у всіх політичних гасел є спільні риси. По-перше, гасла продукуються у контексті загрози військової конфронтації з КНР. По-друге, як і будь-які політичні гасла, вони спрямовані на просте вирішення складних проблем, зокрема відносин з КНР. По-третє, гасла мають бути короткими, легкими для запам'ятовування та емоційно забарвленими. По-четверте, вони не повинні мати конкретики і залишати місце для того, аби виборець самостійно додумав те, що його цікавить. По-п'яте, гасла мають закликати до рішучих дій.

Загалом незалежно від того, викликають популістські гасла страх, надію чи інші емоції, вони залишаються ключовим елементом політичного ландшафту Тайваню.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Cheng-yu C., Pan J. William Lai campaign office launched. *Taipei Times*. URL: <https://www.taipeitimes.com/News/taiwan/archives/2023/10/22/2003808055>.
2. Eldridge R. D. Ishigaki on Cutting Edge of Japan's Relationship with Taiwan. *JAPAN Forward*. URL: <https://japan-forward.com/ishigaki-on-cutting-edge-of-japans-relationship-with-taiwan/>.
3. Focus Taiwan. Taiwan opposition party removes controversial 'Vote White, Vote Right' slogan – Focus Taiwan. *Focus Taiwan*. URL: <https://focustaiwan.tw/politics/202307310008>.
4. Hsu S.-Y. Populism in Taiwan: Rethinking the Neo-liberalism–Populism Nexus. *Journal of Contemporary Asia*. 2023. P. 1–24. URL: <https://doi.org/10.1080/00472336.2023.2174167>.
5. Kaohsiung voters recall Han Kuo-yu / H. Hsin-po et al. *Taipei Times*. URL: <https://www.taipeitimes.com/News/front/archives/2020/06/07/2003737773>.
6. Keep Promise 2024. URL: <https://www.2024kpromise.tw/>.
7. Krumbein F. Populist Discourses in Taiwan and the Case of Han Kuo-yu. *International Journal of Taiwan Studies*. 2023. P. 1–35. URL: <https://doi.org/10.1163/24688800-20231313>.
8. Lai C. A Case Study of Recent Social Movements in Hong Kong and Taiwan: Convergence of Counter-Identities amid China's Rise. Global Taiwan Institute, 2020. 23 p. URL: <https://globaltaiwan.org/wp-content/uploads/2022/08/GTI-A-Case-Study-of-Recent-Social-Movements-in-Hong-Kong-and-Taiwan-Aug-2020-final-2-1.pdf>.
9. Min-yung L. KMT slogan betrays colonial past. *Taipei Times*. URL: <https://www.taipeitimes.com/News/editorials/archives/2005/11/26/2003281849>.
10. Populism in Taiwan: A Bottom-Up Model. *Populism in Asian Democracies*. 2020. P. 38–58. URL: https://doi.org/10.1163/9789004444461_004.
11. Sacks D. Taiwan's 2024 Presidential Election: Analyzing William Lai's Foreign Policy Positions. *Council on Foreign Relations*. URL: <https://www.cfr.org/blog/taiwans-2024-presidential-election-analyzing-william-lais-foreign-policy-positions>.
12. Sun D. Y.-K. "Chinese Taipei" or "Team Taiwan"? Exploring Sport and National Identity in Contemporary Taiwan. *Taiwan Insight*. URL: <https://taiwaninsight.org/2024/10/23/chinese-taipei-or-team-taiwan-exploring-sport-and-national-identity-in-contemporary-taiwan/>.
13. Wingfield-Hayes R. Terry Gou: The Taiwan iPhone billionaire who wants to be president. *BBC*. URL: <https://www.bbc.com/news/world-asia-66639012>.
14. Wong T. Taiwan election: Kuomintang party asks voters to choose between war and peace. *BBC*. URL: <https://www.bbc.com/news/world-asia-67909071>.
15. Yi Z. Taiwan residents urged to make right choice between peace, war. *China Daily*. URL: <https://www.chinadaily.com.cn/a/202401/04/WS659612f0a3105f21a507a84a.html>